

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 4/2017
Vedtaksdato: 09.02.2017

Vår ref. (saksnr.): 201605652-5
Arkivkode: 100

OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE - NY FORSKRIFTSBESTEMMELSE OM MILJØ I REGELVERKET OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Saksfremstilling:

Innledende bemerkninger

Nærings- og fiskeridepartementet har i brev av 11.11.2016 sendt på høring utkast til ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser.

Departementet foreslår å ta inn følgende bestemmelsen i anskaffelsesforskriften:

«Oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det minimum vektes 30 %.»

Tilsvarende bestemmelser foreslås også tatt inn i forsyningsforskriften og i konsesjonskontraktsforskriften.

Høringsfristen er 10.02.2017.

Bakgrunn for saken

Stortinget har vedtatt en ny lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) i 2016. Loven med tilhørende forskrifter trådte i kraft 01.01.2017. Loven inneholder i § 5 en overordnet miljøbestemmelse som stiller krav til offentlige oppdragsgivere om å innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Forslaget til denne bestemmelsen ble våren 2015 sendt på høring sammen med forslaget til gjennomføring av de tre nye anskaffelsesdirektivene. Oslo kommune stilte seg positiv til den foreslåtte bestemmelsen i sitt høringssvar. Det ble blant annet vist til at kommunen så det som meget positivt at handlingsrommet for å stille miljøkrav ble regulert, og utvidet i forhold til tidligere regelverk.

Under behandlingen av nasjonalbudsjettet for 2016 gjorde Stortinget den 3. desember 2015 følgende anmodningsvedtak: "Stortinget ber regjeringen innføre krav om minimum 30 % miljøvekting ved alle offentlige anbud der det er relevant". Som en oppfølging av dette vedtaket har Nærings- og fiskeridepartementet utarbeidet forslag til en miljøbestemmelse i anskaffelsesforskriften, i forsyningsforskriften og i konsesjonskontraktsforskriften. Det er dette som nå er sendt på høring.

Departementet har i høringsbrevet påpekt at ett av de viktigste grepene for å nå målet om grønne offentlige innkjøp har vært å få vedtatt den overordnede miljøbestemmelsen i anskaffelseslovens § 5. Bestemmelsen stiller krav til oppdragsgiveres samledes anskaffelsespraksis og forutsetter at den enkelte virksomhet utarbeider overordnede rutiner eller retningslinjer om hvordan miljø- og klimahensyn skal ivaretas i deres organisasjon, og at disse retningslinjene reflekteres i de enkelte anskaffelsene. Videre uttaler departementet at det å ha en helhetlig plan vurderes som en forutsetning for at oppdragsgiverne skal lykkes med målet om grønnere innkjøp.

Som nevnt i Oslo kommunes høringsuttalelse vedrørende forslag til endringer i lov og nye forskrifter om offentlige anskaffelser, er Oslo kommune tilsluttet FNs Global Compact og Earth Charter. I Oslo kommunes anskaffelsesstrategi for 2013-2016 gis det strategiske føringer og tiltak for kommunens arbeid med samfunnsansvar. Der fremgår det at kommunen skal «*reducere miljøbelastningen som følge av anskaffelsesaktiviteten ved å stille relevante miljøkrav til leverandører og leveranser i anskaffelser der dette er mulig.*» Dette er i stor grad fulgt opp i kommunens anskaffelser, der miljøkrav benyttes som kvalifikasjonskrav, minstekrav eller tildelingskriterier der dette anses for å være relevant. De nye utvidede bestemmelsene underbygger denne praksisen.

Byråden støtter departementets syn i at det er viktig å stille miljøkrav og kriterier i relevante anskaffelser. Departementet foreslår en fleksibilitet for oppdragsgivere til å stille de miljøkrav og kriterier som de vurderer som best egnet i de konkrete anskaffelsene for å nå målet om mer miljøvennlige anskaffelser, fremfor utelukkende å kreve at miljø benyttes som tildelingskriterium. Det foreslås en mindre innstramming i bestemmelsen for de tilfelle der miljø brukes som tildelingskriterium. For øvrig er byråden positiv til departementets forskriftsutkast, og stiller seg bak dette.

Lover og regelverk, tidligere vedtak

Det vises til byrådssak 1036/13 Strategi for Oslo kommunes anskaffelser for perioden 2013-2016, hvor det fremkommer at hovedmålet for strategien er at Oslo kommunes anskaffelser skal være innovative, økonomisk effektive og skapte tillit til Oslo kommune som innkjøper.

Videre vises det til byrådets høringsuttalelse vedrørende forslag til endringer i lov og nye forskrifter om offentlige anskaffelser for gjennomføring av EUs anskaffelsesdirektiver, som ble vedtatt i byrådssak 1065/15. Her omtales blant annet Oslo kommunes syn på krav til miljø i anskaffelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Saken anses ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Vedtakskompetanse

Bystyret har i sak 218/01 av 30.05.2001 delegert til byrådet å avgi høringsuttalelse på kommunens vegne. I medhold av bystyrets vedtak har byrådet i sak 1360/01 av 03.07. 2001 delegert sin myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne til byrådene i saker som ikke er av prinsipiell betydning. Det legges til grunn at byråden for finans har fullmakt til å avgi høringsuttalelse i angjeldende sak.

Byråden for finans fatter følgende vedtak:

Byråden for finans avgir etter delegert myndighet følgende høringsuttalelse til Nærings- og fiskeridepartementet vedrørende utkast til ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser:

**OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE –
NY FORSKRIFTSBESTEMMELSE OM MILJØ I REGELVERKET OM OFFENTLIGE
ANSKAFFELSER**

Bestemmelsen om minimering av miljøbelastning som er foreslått inneholder tre elementer:

Oppdragsgiveren (1) skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser og (2) kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. (3) Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det minimum vektes 30 %.

De tre elementene kommenteres fortløpende nedenfor:

1. Oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser

Bestemmelsen innebærer en plikt for oppdragsgiver til å gjennomgå sin anskaffelsespraksis, og få en oversikt over hvor de største miljøbelastningene er og hvordan de mest hensiktsmessig kan reduseres. Kommunen mener at en plikt til å få oversikt over miljøbelastningen i sine anskaffelser vil være et viktig virkemiddel for å redusere miljø- og klimautslipp. Det er nødvendig at offentlige aktører er bevisst på miljøkonsekvensene i alle sine aktiviteter, og kunnskap om miljøbelastningene er en forutsetning for å kunne velge riktig.

Konklusjon:

Oslo kommune støtter en plikt for oppdragsgiver til å legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser.

2. Oppdragsgiveren kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen

I anmodningsvedtaket fra Stortinget ble regjeringen bedt om å innføre krav om minimum 30 % miljøvekting ved alle offentlige anbud. Tolket bokstavelig innebærer dette at offentlige oppdragsgivere skal stille miljøkrav som *tildelingskriterium* med minimum 30 % vekt i alle anskaffelser der det er relevant. Departementet foreslår imidlertid en modifisering av kravet slik at det blir opp til oppdragsgiver å vurdere om og hvilke(t) miljøkrav og kriterier som skal stilles i den enkelte anskaffelse. Det følger videre en presisering at miljøkravet må være relevant og knyttet til den aktuelle leveransen.

Bakgrunnen for modifiseringen er at departementet mener at å stille miljø som tildelingskriterium ikke alltid vil være det beste og mest effektive for å minimere miljøbelastninger i en anskaffelse.

Miljøkrav kan i utgangspunktet stilles både som kvalifikasjonskrav, krav i spesifikasjonen (minimumskrav), kontraktskrav og som tildelingskriterium. Kommunens erfaring er at det ofte vil være mer effektivt å benytte miljøkrav som minstekrav eller kontraktskrav enn som tildelingskriterium.

I Oslo kommunes anskaffelse av kjøretøy som ble gjennomført i 2016 var kommunens vurdering at miljø ikke burde stilles som tildelingskriterium. Det ble i stedet stilt krav om

nullutslippskjøretøy i spesifikasjonen. Årsaken her var nettopp å sikre en mest mulig effektiv miljøgevinst i anskaffelsen. Dersom miljø var satt som tildelingskriterium kunne kommunen risikert at et tilbud inneholdende kjøretøy med betydelig miljøbelastning ville vært det økonomisk mest fordelaktige. Ved å sette krav til nullutslippskjøretøy i spesifikasjonen oppnådde kommunen den beste og mest effektive miljøgevinsten.

Som departementet redegjør for, vil det variere hvilke miljøkrav som vil være de beste og mest effektive for å minimere miljøbelastningene i den enkelte anskaffelse. Oppdragsgiver må derfor vurdere dette konkret i hver enkelt anskaffelse.

Konklusjon:

Oslo kommune støtter at oppdragsgiver selv kan vurdere hvilke miljøkrav og kriterier som vil gi best miljøgevinst i sine anskaffelser fremfor å pålegge en plikt til å bruke miljø som tildelingskriterium.

3. *Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det minimum vektes 30 %*

Av den foreslåtte bestemmelsens siste punktum følger at «*der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det minimum vektes 30 %*». Bakgrunnen for minimumstallet er å gi et signal til leverandørene om at miljø er viktig og at det bør settes såpass høyt for å få en ønsket miljøeffekt. Departementet foreslår å innta bestemmelsen i del I i anskaffelsesforskriften, forsyningsforskriften og konsesjonskontraktsforskriften. Departementet presiserer at oppdragsgivere må se hen til proporsjonalitetsprinsippet, kravet til konkurranse og det generelle målet om å minimere miljøbelastningene ved vurderingen av hvor langt kravet til miljø går i hver enkelt anskaffelse.

Oslo kommune mener det er positivt at man som utgangspunkt har en viss størrelse på vektingen av miljø når man først benytter miljø som tildelingskriterium. Kommunen støtter at minimumsgrensen på 30 % ikke er absolutt, da det er nødvendig med en viss fleksibilitet. Det kan tenkes tilfelle hvor man for eksempel har en kombinasjon av ulike miljøkrav og kriterier hvor et tildelingskriterium med vekting på 30 % kan bli uforholdsmessig. Oslo kommune mener samtidig at bestemmelsen som foreslås bør gjøres noe mer forpliktende, og foreslår at formuleringen «...bør det minimum vektes 30 % « endres til «...må det som hovedregel minimum vektes 30 %». Bestemmelsen vil fortsatt være fleksibel, samtidig som den i større grad understreker at det skal tungtveiende grunner til å fravike 30 % -grensen.

Konklusjon:

Oslo kommune støtter at det gis et minimumstall for vekting av miljøkrav når det benyttes som tildelingskriterium, under forutsetning av at minimumstallet kan fravikes når det konkret er behov for det i den enkelte anskaffelse. For å gjøre bestemmelsen noe mer forpliktende foreslås bestemmelsen endret slik fra «... bør det minimum vektes 30 % «... til «må det som hovedregel minimum vektes 30 %».

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

Høringsnotatet inneholder departementets syn på økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget. Departementet har lagt til grunn at kravet om at oppdragsgivere må få en oversikt over hvor de største miljøbelastningene ved deres anskaffelser er og hvordan de mest hensiktsmessig kan reduseres allerede følger av ny lov § 5. Forslag til ny bestemmelse ses på som en presisering av loven § 5 fordi denne oversikten bør inngå i de overordnede planene og rutineene oppdragsgiver må ha for sin anskaffelsespraksis på miljøfeltet. Departementet antar derfor at forslag til ny

bestemmelser økonomiske og administrative konsekvenser ikke vil være noen andre eller går utover de som allerede følger av den nylig vedtatte miljøbestemmelsen i loven.

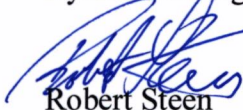
Departementet ser likevel at krav om minimering av miljøbelastning kan ha ulike økonomiske og administrative konsekvenser. Dette gjelder både ekstra prosesskostnader med å stille og følge opp miljøkravene og for leverandørene når det gjelder å oppfylle dem i sine tilbud.

Kommunen støtter departementets syn i at de potensielle konsekvensene kan oppveies av de positive effektene som mer miljøvennlige anskaffelser kan medføre. Dette gjelder for eksempel lavere livssyklus-kostnader, mer miljøvennlige anskaffelser samt reduksjon i utslipp.

Konklusjon:

Oslo kommune er positiv til og imøteser ny forskriftsbestemmelse om minimering av miljøbelastning. Kommunen støtter departementets syn i at eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser kan oppveies av de positive effektene som mer miljøvennlige anskaffelser kan medføre.

Byrådsavdeling for finans

Robert Steen

- Vedlegg:**
1. Høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet
 2. Høringsnotat om ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser